

Kirkegaardene hegnet med Stendiger, medens Kirkerne blev bygget af Træ og derfor er forsvundet. De Stenkirker, vi har, er jo fra en langt senere Tid, de fleste fra Valdemarernes og senere Tider, kun ganske faa — i hvert Fald af Landsbykirkerne — er bygget før den Tid. Men Kirkegaardene er altsaa endnu ældre, og det har derfor tidt bedrøvet mig at se, hvorledes man river disse gamle Stendiger ned, hugger dem til Skærver for at tjene nogle Penge og opsætter nogle meget daarligere Hegn i Stedet. I Lovforslaget her tages der Hensyn til alt dette, og man søger at bevare Kirkegaardene i en smuk Form. Det er Menighedsraadet, som her gennem Bestyrelsen af Kirken skal virke med Provstiudvalgene som Overtilsyn. Men man gaar bort fra de aarlige Syn, vi hidtil har haft, idet de formentlig bliver overflødige, naar man faar det stedlige Tilsyn og Provstiudvalgene til at føre Kontrol. Hvis man nu vil sige til mig: Hvorfra kan Ministeren vide, at de bliver overflødige? Befolkningen vil maaske lade Kirkerne forfalde — saa vil jeg svare, at det kan jeg vide deraf, at der rundt omkring i vort Land er en voksende Stemning for at holde Kirkerne smukt ved lige, og jeg kan yderligere vide det deraf, at i Sønderjylland har de nu gennem Aarhundreder holdt deres Kirker paa Fode uden at have de aarlige Eftersyn, som kommer og ser Folk paa Ringene og dikterer. Jeg tror altsaa ikke, at Kirkerne tager Skade af, at man overlader dem til Befolkningens egen Omsorg og gode Omsorg.

Jeg maatte maaske nu tage et Lovforslag udenfor den Orden, hvori Formanden læste dem op, nemlig *Forslag til Lov om Folkekirkens Lønningsvæsen udenfor København og Frederiksberg*. Jeg tager det nu her i denne Nummerorden, fordi jeg gentagne Gange har nævnt Provstiudvalg, og disse Provstiudvalg forekommer her i dette Lovforslag, og der gøres Rede for dem deri. Det er i Virkeligheden ikke noget nyt Lønningsforslag. Vore Præster havde gjort Regning paa at faa Lønningsloven revideret, saaledes at de kunde faa nogen Lønningsforbedring ved denne Lov, og det kunde de med god Grund vente, ogsaa henset til Udtalelser fra mig for et Par Aar siden her i Rigsdagen, idet jeg havde den Opfattelse, at vore Præster gennemgaende er daarligere lønnet end andre universitetsuddannede Embedsmænd. Der blev i nogen Grad raadet Bod paa denne Mangel i 1921 ved Loven af 1. April, der gav Vederlag for Befordringsudgifter og for Rengøring af

Konfirmandstuer m. v., en Lov, som vel gav — nøjagtig ved jeg det ikke — maaske ca. $\frac{3}{4}$ Mill. Kr.s Forbedring af Præsternes Lønningsforhold; i nogen Grad blev der altsaa bødet paa denne Mangel, men da Sagen nu kom for i det kirkelige Udvalg, havde Præsterne et Haab om, at den fuldkomne Lighed kunde blive bragt til Veje, og at der kunde finde en Lønningsforbedring Sted. De henvendte sig ogsaa derom til det kirkelige Udvalg, og det kirkelige Udvalg har behandlet Sagen og har stillet Forslag om en Forbedring med 6—7 pCt., som de siger. Jeg er ikke ganske sikker paa, at det vilde slaa til, for en Oprykning til højere Lønninger vil jo medføre adskillige personlige Tillæg for nogle Præster — det er imidlertid kun beregnet til 6—7 pCt. Men jeg ser nu saaledes paa de økonomiske Forhold i det hele taget, at jeg ikke mener, det er forsvarligt overhovedet at fremsætte Lovforslag om Lønningsforhøjelser. Naar vi lever i en Tid, hvor vi maaske kan komme til at se Tusinder af Hjem bryde sammen økonomisk, mener jeg, at man maa holde tilbage, og jeg har ikke fundet det forsvarligt for mit Vedkommende at være Forslagsstiller om Lønningsforhøjelser, som kan medføre, lad os sige $\frac{1}{2}$ Mill. Kr.s Forhøjelse af Kirkeskatten. Jeg tror ikke, Kirkeskatten trænger til at blive yderligere forhøjet i disse Tider, og derfor har jeg ikke her i dette Lovforslag foreslaaet nogen Forhøjelse af Lønningerne. Jeg tror heller ikke, at det for Præsternes Vedkommende vilde være en god Stilling under de økonomiske Vanskeligheder, som Samfundet befinder sig i, at stille Krav om en Forøgelse af Kirkeskatten med $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., men jeg forstaar Præsternes Skuffelse ved denne Lejlighed. Jeg har ikke kunnet imødekomme dem, fordi jeg maa handle ud fra den Ansvarfølelse, som jeg nu besidder, men paa den anden Side har jeg heller ikke kunnet undlade at fremsætte et Forslag om en Lønningsordning, fordi en stor Del af vort kirkelige Lønningsvæsen trænger meget stærkt til en anden Ordning end den nuværende. Jeg har nævnt det før. Under Finanslovsforslaget's Behandling udtalte det ærede Medlem Hr. Kammersgaard sig angaaende et Spørgsmaal om Vedligeholdelse af nogle Bygninger — jeg husker ikke mere, hvad det var, men det forekommer mig, at det var en Svinestald —, og ved den Lejlighed maatte jeg erklære mig enig med det ærede Medlem i, at saaledes som Forholdene ligger i Øjeblikket, ligger de daarligt. Med Hensyn til Præstegaardene og Præstegaardenes Avlsbygninger og Av-